

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 483/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátom Mgr. Jurajom Vlkovičom, advokátska kancelária, Kozmonautická 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 77/2015 z 28. októbra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 77/2015 z 28. októbra 2015.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 44/2009 zo 4. apríla 2012 uznaný vinným zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Rozsudkom okresného súdu z 9. mája 2014 bol sťažovateľ podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 42 ods. 1 a § 41 ods. 2 Trestného zákona odsúdený na súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov, pre výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu pre výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 3 To 76/2012 zo 17. júla 2012 tak, že podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odvolanie zamietol.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Najvyšší súd dovolanie uznesením sp. zn. 5 Tdo 77/2015 z 28. októbra 2015 odmietol.

5. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že vo svojom dovolaní v súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku poukázal na neodôvodnené odmietnutie ním navrhovaných dôkazov zo strany okresného súdu a nápravu v tomto smere nezjednal ani krajský súd, ktorý odvolanie sťažovateľa *„aj napriek konštatácii o nesústreďenosti prípravného konania a zisteným procesným nedostatkom, zamietol“*.

Najvyšší súd sa podľa názoru sťažovateľa k jeho dovolacej námietke nevyjadril, resp. vyjadril sa iba všeobecne konštatovaním, že *„ako neopodstatnené je nevyhnutné hodnotiť i ostatné výhrady obvineného, svedčiace podľa jeho mienky pre záver o porušení práva na obhajobu“*.

V súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku sťažovateľ vo svojom dovolaní ďalej poukázal na to, že okresný súd, ako aj krajský súd založili rozhodnutie o vine sťažovateľa „na niečom, čo z vykonaného dokazovania nevyplývalo“. Okresný súd podľa sťažovateľa vo svojom rozsudku uviedol, že po skutku mal vložiť do telefónu odcudzeného poškodenému svoju SIM kartu a „uskutočniť, resp. pokúsiť sa uskutočniť tri hovory, pričom podľa približnej lokalizácie boli tieto hovory uskutočnené alebo vyslané v blízkosti miesta činu. Uvedené malo podľa súdu vyplývať z listinného dôkazu - oznámenia spoločnosti T-Mobile Slovensko, a. s., kde malo byť skonštatované, že z mobilného telefónu odcudzeného pri skutku s IMEI [REDAKOVANÉ] boli vzápätí po skutku uskutočnené tri hovory resp. tri volania, pričom číslo, ktorého nositeľom je SIM-karta bolo volané z telefónneho čísla [REDAKOVANÉ], ktoré podľa správy mobilného operátora je evidované na moju osobu ako užívateľa.“

Sťažovateľ v tejto súvislosti v dovolaní poukázal na to, že zo strany oboch súdov došlo k „extrémnej deformácii dôkazu“ v jeho neprospech, pretože „súdy vyvodili z tohto dôkazu také skutkové zistenia, ktoré z vykonaného dôkazu nevyplývajú. V predmetnom oznámení sa totiž jednoznačne uvádza, že spoločnosť T-Mobile Slovakia, a. s. nemá technologické systémy, ktoré by presne a relevantne identifikovali telekomunikačnú prevádzku podľa IMEI a teda predložila informácie o všetkých IMEI číslach v rozsahu [REDAKOVANÉ]. Bez ďalšieho tak súdy nemohli skonštatovať, že práve v mobilnom telefóne odcudzenom poškodenému s IMEI [REDAKOVANÉ] sa nachádzala SIM - karta, ktorá je evidovaná na moju osobu.“

Napokon v súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku upozornil sťažovateľ na to, že krajský súd poukázal ako na dôkaz preukazujúci jeho vinu aj na „dôkaz, ktorý nebol v konaní vykonaný. Išlo o výpoveď poškodeného z prípravného konania pričom táto výpoveď nebola zákonným spôsobom vnesená do procesu dokazovania (nebol na to ani zákonný dôvod), navyše táto výpoveď bola uskutočnená pred tým ako mi bolo vznesené obvinenie a poškodený už následne vypočutý nebol.“. Poškodený bol navyše v čase svojej prvej výpovede pod vplyvom alkoholu.

Súčasťou dovolacích námietok bola podľa sťažovateľa aj nezákonnosť rekognície, keďže „táto nebola vykonaná za obdobných podmienok za akých mal poškodený možnosť

páchateľa, či páchatel'ov reálne vnímať, ako aj to, že hoci tomu nebránila žiadna prekážka, rekognícia bola vykonaná nie in natura ale iba na základe fotografií“. Poukázal aj na skutočnosť, že zo zápisnice o rekognícii je „zrejmé, že poškodený ako opoznávajúca osoba nebol zo strany vyšetrovateľa PZ vyzvaný aby opísal páchatel'a resp. páchatel'ov, ktorý ho mali dňa 23. 11. 2007 prepadnúť a tento opis opoznávaného sa teda v zápisnici o rekognícii nenachádza. Navyše nie je možné prihliadať ani na opis uvedený poškodeným pri jeho výsluchu dňa 23. 11. 2007 a to jednak z tohto dôvodu, že tento opis bol len všeobecný (výška, zostrih vlasov a národnostná príslušnosť), navyše poškodený bol pri tomto výsluchu pod značným vplyvom alkoholu.“.

6. Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd napadnutým uznesením z 28. októbra 2015 porušil jeho označené práva „*najmä tým, že ústavne akceptovateľným spôsobom sa nevysporiadal s mojou argumentáciou obsiahnutou v dovolaní a to za situácie, keď túto argumentáciu možno bez akýchkoľvek pochybností označiť za podstatnú a právne významnú a bola z mojej strany prednášaná počas celého trestného konania, pričom ani jeden súd sa ňou nezoberal“.*

7. S ohľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ním označených práv napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a zároveň navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie a priznať mu náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistujú zásadnejšie odlišnosti (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

13. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov,

ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri napr. II. ÚS 63/06).

14. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tvorí celý rad obsahových komponentov, z ktorých v nadväznosti na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa vystupuje do popredia predovšetkým právo na ústavne akceptovateľné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že neodmysliteľnou súčasťou obsahu základného práva čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka, resp. strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09). Zároveň ale ústavný súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou konania), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, odvolacieho, ale aj dovolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

15. Rovnako aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil

svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

16. V kontexte s konkrétnymi výhradami sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd zdôrazňuje, že požiadavka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nepochybne zahŕňa aj požiadavku jeho ústavne akceptovateľnej kvality. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) totiž do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, pričom súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02). Len ústavne konformný výklad príslušných právnych noriem aplikovaných vo veciach sťažovateľov totiž môže plnohodnotne garantovať základné právo každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 24/00).

17. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní bolo aspoň rámcovo posúdiť, či uvedené východiská najvyšší súd v napadnutom uznesení akceptoval, a to z hľadiska toho, ako sa vysporiadal s konkrétnymi dovolacími námietkami sťažovateľa rekapitulovanými v časti I tohto uznesenia.

18. Ústavnému súdu sťažovateľ nedoručil dovolanie, ktoré podal proti uzneseniu krajského súdu a o ktorom najvyšší súd rozhodoval. Pri ustálení obsahu dovolacích námietok sťažovateľa preto ústavný súd vychádzal z ich rekapitulácie nachádzajúcej sa v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

19. Najvyšší súd v napadnutom uznesení k námietke sťažovateľa týkajúcej sa neakceptovania jeho návrhov na vykonanie dôkazov v stručnosti poukázal na platnú právnu úpravu, v zmysle ktorej skutkové zistenia a závery súdov konajúcich vo veci na prvom a druhom stupni sú pre dovolací súd záväzné. To podľa názoru najvyššieho súdu platí aj pre stanovenie rozsahu dokazovania, ktorý považovali súdy nižšieho stupňa za dostatočný na vydanie rozhodnutia. Tento názor najvyššieho súdu je možné považovať za ústavne súladný s ohľadom na znenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v spojení s § 272 ods. 3 Trestného poriadku.

20. Ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde [§ 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 písm. a)] vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

21. Podľa ústavného súdu má nepredloženie dôkazov o tom, že k zásahu do práv sťažovateľa došlo, významné procesné dôsledky, keďže sťažnosť tak vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

22. Hoci sťažovateľ splnil povinnosť vyplývajúcu z § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde a k svojej sťažnosti pripojil napádané rozhodnutie najvyššieho súdu, nemožno opomínať § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý zaväzuje navrhnúť a predložiť aj ďalšie dôkazy, ktorých obsah môže odrážať konkrétny typ sťažnostnej námietky a na základe ktorých by ústavný súd mohol verifikovať tvrdenia sťažovateľa o porušení jeho základných práv a slobôd. Tvrdenia sťažovateľa o tom, že okresný súd zamietol jeho návrhy na dokazovanie bez odôvodnenia, a nápravu v tomto smere nezjednal v odvolacom konaní ani krajský súd, sťažovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal. Ústavnému súdu nepredložil žiadne z rozhodnutí súdov nižšieho stupňa ani zápisnice z pojednávaní, v rámci ktorých okresný súd o zamietnutí navrhnutých dôkazov rozhodoval. Na podporu svojich tvrdení

vykonanie takýchto dôkazov ani nenavrhol. Ústavný súd za takejto dôkaznej situácie nemá preto dôvod spochybňovať síce stručný, avšak dostatočne určitý a jednoznačný záver najvyššieho súdu o tom, že výhrady sťažovateľa týkajúce sa porušenia jeho práva na obhajobu sú aj vo vzťahu k tejto námietke neopodstatnené.

23. Najvyšší súd sa, hoci opäť len stručne a rámcovo, vysporiadal aj s dovolacou námietkou týkajúcou sa nezákonnosti vykonanej rekognície, keď konštatoval jej zákonnosť vyplývajúcu z obsahu súdneho spisu, ako aj zo skutočnosti, že sťažovateľ bol opoznaný a usvedčený poškodeným priamo na hlavnom pojednávaní. V súvislostiach dovolacích námietok poukázal tiež najvyšší súd na to, ako sa s nimi vysporiadali súdy nižšieho stupňa.

24. Podľa názoru ústavného súdu namietané rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým stavom a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

25. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za arbitrárne či zjavne neodôvodnené tie súdne rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozhodnutia presvedčil, že najvyšší súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ dostal odpoveď na všetky podstatné dovolacie námietky. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa závery napadnutého rozhodnutia spochybňovali. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol

sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2017